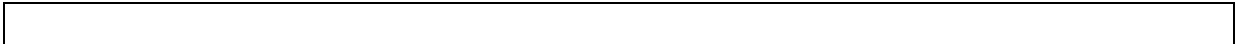

Handel inom EU

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Läs om vad som gäller vid handel med livsmedel inom EU. Det finns bland annat särskilda regler för handel med animaliska livsmedel.

Särskilda bestämmelser för handel inom EU

Fri rörlighet gäller för handel med alla livsmedel mellan medlemsstater inom EU och länder som jämföras med EU-land.

Animaliska livsmedel som förs in i Sverige från andra EU-länder måste komma från anläggningar som är godkända enligt förordning (EU) 853/2004. På EU-kommissionens webbplats finns länkar till EU-ländernas centrala livsmedelsmyndigheter där det finns listor över godkända anläggningar.

> [EU-kommissionen - godkända anläggningar i medlemsländerna inom EU](#)

Vid handel med animaliska livsmedel jämföras vissa länder, ibland endast för vissa typer av animaliska livsmedel, med EU-land. I vissa fall gäller särskilda bestämmelser eller tillägsregler utöver de EU-gemensamma reglerna.

> [Handelsavtal mellan EU och länder utanför EU](#)

Salmonellagarantier

Salmonellagarantierna är skyddsbestämmelser mot salmonella som gäller för försändelser av kött och ägg.

> [Salmonellagarantierna](#)

Företagets egenkontroll vid mottagande av animaliska livsmedel

Företag som tar emot sändningar med animaliska livsmedel ska utföra särskild egenkontroll enligt 4 - 5 §§ LIVSFS 2005:22. Eventuella civilrättsliga avtal mellan aktörer i transportkedjan eller vem som äger livsmedlen påverkar inte det mottagande företags ansvar för att utföra dessa kontroller.

Sändning och mottagare

Vad som är en sändning definieras i artikel 3.37 i förordning (EU) 2017/625. När det gäller livsmedel innebär "sändning" ett parti av livsmedel av samma typ, kategori eller varuslag av vara som omfattas av samma intyg och som skickas från samma anläggning med samma transportmedel till samma mottagare.

Det finns ingen definition av mottagare i lagstiftningen men av definitionen av sändning kan förstås att den livsmedelsföretagare som är mottagaren av en sändning avgörs av:

- vem som anges som mottagare i handelsdokument och intyg för sändningen,
- att kriterierna för definitionen av en sändning är uppfyllda även vid den mottagande anläggningen, det vill säga att sändningen som skickades från avsändaren är intakt när den når mottagaren.

Egenkontroll

Den särskilda egenkontrollen som det mottagande företaget enligt 4 - 5 §§ LIVSFS 2005:22 ska utföra innebär kontroll av att:

- sändningen åtföljs av handelsdokument eller sundhetsintyg, se artikel 7 i förordning (EG) nr 853/2004
- sändningen åtföljs av salmonellaintyg då sådant krävs, se artikel 8 i förordning (EG) nr 853/2004
> [salmonellagarantierna](#)
- dokumentet eller intyget överensstämmer med sändningen samt att
- de animaliska livsmedlen är kontrollmärkta enligt artiklarna 5 eller 6 i förordning (EG) nr 853/2004

Handelsdokument och sundhetsintyg

Kravet i artikel 7 i förordning (EG) nr 853/2004 innebär att när så krävs enligt bilaga II eller bilaga III till förordningen, ska livsmedelsföretagaren se till att intyg eller andra dokument åtföljer sändningar med produkter av animaliskt ursprung.

Det innebär att i de flesta fall räcker det med korrekt märkning och identifieringsmärkning samt att kraven på spårbarhet är uppfyllda. För vissa produkter finns dock specifika krav på intyg/dokument. Av bilagorna till förordning (EG) nr 853/2004 framgår bland annat att:

- det krävs en registreringshandling vid förflyttning av sändningar med levande musslor (se avsnitt VII, kapitel I i bilaga III),
- vissa bulkförpackade livsmedel inte behöver identifieringsmärkning om nödvändiga uppgifter framgår av den medföljande dokumentationen (se avsnitt I, punkt 12 i bilaga II),
- vid transport och lagring av råvaror för gelatin- eller kollagenproduktion ska sändningen åtföljas av ett specifikt intyg enligt tillägg till avsnitt XIV, kapitel II, punkt 1 i bilaga III.
- när behörig kontrollmyndighet godkänt transport från slakteri av slaktkroppar innan föreskriven temperatur uppnåtts i dessa, ska intyg från livsmedelsföretagaren medfölja, se bilaga III, avsnitt I, kapitel VII, punkt 3.

- vid transport mellan medlemsländer av icke-avhudat vilt, se bilaga III, avsnitt IV, kapitel II, punkt 8.

Dokumentation

För varje sändning ska mottagande livsmedelsföretag också dokumentera följande uppgifter:

- livsmedlets slag
- mängd
- avsändande land
- avsändande anläggning med kontrollnummer
- datum för mottagandet och
- livsmedelsföretagare som fört in sändningen

All denna dokumentation och alla handelsdokument, sundhetsintyg, salmonellaintyg och övriga dokument ska förvaras hos livsmedelsföretagaren i minst två år. Se 5 § i LIVSFS 2005:22.

Dessa krav gäller utöver kraven på dokumentation för spårbarhet.

> [Spårbarhet](#)

Kontroll- och identifieringsmärkning

Enligt artikel 5 förordning (EG) nr 853/2004 får livsmedelsföretagare från en godkänd anläggning endast släppa ut livsmedel av animaliskt ursprung som är försedda med antingen ett kontrollmärke eller ett identifieringsmärke. Vid handel inom EU av animaliska livsmedel måste denna märkning finnas.

Kontroll- och identifieringsmärkningen innebär:

- kontrollmärke på kött enligt artikel 18 i förordning (EU) 2017/625, det vill säga den stämpel som anbringas köttet vid slakteri, eller
- identifieringsmärke enligt avsnitt I i bilaga II till förordning (EG) nr 853/2004, det vill säga det så kallade ovalmärket.

Identifieringsmärke kan endast anbringas av den livsmedelsföretagare som producerar och/eller förpackar livsmedlet och endast vid den anläggning där produktion och/eller förpackning sker. Förpackningar som saknar korrekt identifieringsmärke får inte korrigeras vid mottagande anläggning eller släppas ut på marknaden i Sverige, se bilaga II, avsnitt I, punkt 1 och 2 till förordning (EG) nr 853/2004.

> [Spårbarhet, Särskilda regler för animaliska livsmedel.](#)

> [EU-kommissionen - godkända anläggningar i medlemsländerna inom EU](#)

Information och märkning

Utöver att kontrollera att kraven på kontrollmärke för animaliska livsmedel uppfylls, ska den som tar in livsmedel i Sverige även se till att korrekt och nödvändig märkning eller information medföljer från avsändaren. Se artikel 8.5 i förordning (EU) nr

1169/2011 och artikel 17.1 i förordning (EG) nr 178/2002. Den som för in livsmedlen ska även se till att märkningen och/eller informationen finns på svenska. Se artikel 15 i förordning (EU) nr 1169/2011 och 5 § LIVSFS 2014:4.

> [Information och märkning](#)

> [Ansvar för informationen](#)

Åtgärder vid avvikelser

Om det i egenkontrollen eller i den offentliga kontrollen visar sig att en sändning inte uppfyller kraven när det gäller

- godkänd anläggning, identifierings- eller kontrollmärkning, nödvändiga dokument och intyg eller
- kraven på information och märkning

får sändningen inte släppas ut på marknaden i Sverige. Samma sak gäller om det påvisas eller misstänks att en sändning inte kan anses vara säker.

Företaget ska meddela sådana fynd i egenkontrollen till sin behöriga myndighet och vidta lämpliga åtgärder. Se artikel 19 i förordning (EG) nr 178/2002.

Lämpliga åtgärder kan vara att:

- hindra att livsmedel från sändningen släpps ut på marknaden i Sverige.
- hindra att livsmedel från sändningen blandas med eller riskerar att kontaminera andra livsmedel.
- se till att kontrollmyndigheten, berörda livsmedelsföretagare och vid behov konsumenter informeras.
- berörda livsmedel dras tillbaka och återkallas om så behövs.

Se artikel 14 och 19 i förordning (EG) nr 178/2002, och artikel 4 och 5 i förordning (EG) nr 853/2004.

Offentlig kontroll vid handel inom EU

Eftersom fri rörlighet oftast gäller inom EU bör kontrollen när det gäller handeln mellan medlemsstater ske som för andra livsmedelsföretag, fast med fokus på de särskilda kraven avseende egenkontroll och salmonellagarantierna.

Kontrollen ska utföras som riskbaserad planerad kontroll och kontroll med anledning av RASFF, klagomål eller signaler som ger upphov till misstanke om att lagstiftningen inte efterlevs. Se artikel 9 och 44 förordning (EU) 2017/625.

Fynd av avvikelser och faror i sändningar innebär att både företag och myndigheter måste lägga tid och resurser på till exempel spårning, återkallande, inhämta och lämna information samt kommunikation med andra företag och myndigheter.

Företagen är skyldiga att samarbeta med myndigheterna i detta arbete. Se artikel 19 i förordning (EG) nr 178/2002 och artikel 137 och 138 i förordning (EU) 2017/625.

Om myndigheten i samband med kontroll upptäcker avvikelser, eller när myndigheten meddelas av företaget om avvikelser som ännu inte åtgärdats, bör myndigheten

förbjuda vidare hantering av sändningen till dess att en lämplig åtgärd föreslås av företaget och godkänns av myndigheten. Se artikel 138 i förordning (EU) 2017/625.

> [Åtgärder vid bristande efterlevnad](#)

Om det finns eller antas finnas en risk kopplat till avvikelsen ska myndigheterna rapportera avvikelsen, faran, vidtagna åtgärder, spårningsinformation med mera, via RASFF. Om det är en avvikelse som inte utgör eller kan antas utgöra någon risk men som kan få konsekvenser för en annan medlemsstat, ska det meddelas i AAC.

> [Information och spårbarhet i samband med återkallelse](#)

> [RASFF och AAC](#)

Om möjligt kan en sändning skickas tillbaka till avsändaren för åtgärd, till exempel vid märkningsbrister eller liknande.

Sändningar som inte får släppas ut på marknaden på grund av mikrobiologisk kontamination eller andra hälsofaror brukar oftast destrueras. Alternativ till detta kan ibland vara eller använda dem för något annat ändamål än som livsmedel

Ibland kan det vara möjligt att skicka mikrobiologiskt kontaminerade livsmedel till en anläggning där faran elimineras genom värmebehandling eller liknande process. Om en sändning ska skickas till en sådan anläggning, ska både mottagande anläggning och dess behöriga kontrollmyndighet vara informerade. Mottagande anläggning ska ha anpassade förfaranden och kontroller på plats för att hantera kontaminerade livsmedel.

Oavsett åtgärd bör krav ställas i beslutet på att livsmedelsföretagaren kan visa upp dokumentation som visar på att sändningen har hanterats på det valda sättet. Vid destruktion bör krav ställas på att företagaren visar upp destruktionsintyg. Om sändningen skickas tillbaka kan krav ställas på att företagaren ska visa upp skriftlig dialog med avsändande anläggning och dess myndighet där det framgår att returen accepteras samt sändningsdokument, till exempel speditörens faktura för transportkostnader, fraktkvitto från speditör/agent, sjöfraktsedel eller annat dokument som bevisar att transporten utförts.

Om livsmedelsföretagaren inte kan skicka tillbaka sändningen eller kan använda livsmedlen för något annat ändamål än som livsmedel inom rimlig tid, bör myndigheten besluta om att destruera sändningen. Se artikel 138.2 g i förordning (EU) 2017/625. Vad som är rimlig tid varierar med sändningens tillstånd, till exempel kan en fryst produkt vänta betydligt längre än en färsk.